

VÄINO PUURA: Inimeste tapa

«Artisti elu koroonajal on nagu puuris peetava tiigri elu. Kui sa ei saa publiku ette astuda, siis proovid ja harjutad küll kogu aeg, aga see pole see,» räägib 30. jaanuaril 70-aastaseks saanud armastatud ooperi- ja filmitäht Väino Puura. Lavale pääsemata ei paista välja ka laulja sarm.

Ivo Karlep
ivo.karlep@tallinnlv.ee

«Muusikas peab olema niisugust sarmi, mis köidab ka noori,» lausub Puura. «Kui tulevad lavale kaks tuima kuju ja hakkavad esitama mingit ooperiaari, siis, andke andeks, need kujud mind ka ei huvita.»

Vahepeal koroonalaine tõttu publikule ja kõigile külalistele suletud Estonia teatrimaja on otsekui tardumusest ärganud. Elu käib jälle ka lavatagustes koridorides. Toimuvad etendused ja näitlejad-lauljad kallistavad üksteist, kui on põhjust. Päeval, mil vestlesime juubilari Väino Puuraga, tuli tal koridoris kolleegidelt vastu võtta kümneid siiraid õnitusi. «Siin teatris on põhilised asjad ju ikka samamoodi kui olid siis, kui siia tulid,» lausus sünnipäevalaps. «Vaid mõned ruumid on saanud teise värvi ja mõni nurgake on juurde tekkinud. Aga inimesed on nüüd teised.»

Olete sageli rõhutanud oma romantilist hinge. Välimuselt mõjute aga hoopis 55-aastase mehe, kes näeb välja nagu kindral. Millest see tuleb?

Olen muide ka Laidoneri mänginud. Juba nõukaajal Tõnis Kase telelavastuses «Poliitilised kirid». Tõsi, see oli väike, episoodiline osa.

Aga romantilise meele juurde tules... Jah, nagu lavastaja Sulev Nõmmik ütles – eks selles ole süüdi raske lapsepõlv. (Naerab.) Talline unnapüük Võrumaal on minu näole jätnud teatud jooned. Nagu ka varahommikul üle kõrge mäe suuskadega kooli sõitmine. Aga nali naljaks, mul oli seal ikka tegelikult ilus lapsepõlv. Tänu minu töökatele vanematele, kes oma kätega tegid võimalikuks selle, et lapsed saaksid haritud, et neil oleks alati peale kartuli lihagi laual. Ja kooliraha ning taskuraha. Kõike seda sain. Vahel öeldakse: mis sul viga, sul ju kõik olemas. Aga kuidas see saadud on ja mis ohvreid selle nimel toodi, seda võõras inimene ju ei märka. Sellest ka palju ei tihata ei rääkida.

Kas võru keelt ikka veel räägite?

Kõnõlõ küll...

Ma arvan, et ma tean peenesteni ainult ühte keelt, ja see on võru keel. Teiste keelte eest võin saada tukast sugeda ka. Hea väljendusoskus on inimesel ikka ainult emakeeles.

Kuidas siis Võrumaa talupoisist sai korraga Eesti üks kuulsaimaid lauljaid? Kust see lauluhuvi pärit on?

See oleks väga pikk jutt. Minu isapoolne vanaema oli väga musikaalne, laulis ja mängis kannelt. Talle meeldis muusika palju rohkem kui maatöö. Aga tol ajal polnud ju kombeks, et üks taluperenaine hakkab lauljaks või muusikuks. Selle kurbusa kustust ta vist enne aega insuldiga ära. Isa oli ka muusikast sisse võetud. Sõja ajal pandi ta pillimeheks ja tema elu oli nagu filmis. Algul Saksa sõjaväes, kust ta ära põgenes, et koju saada. Aga sinna jääda tal ei lastud, võeti tutist kinni ja saadeti Punaarmee. No ja seal ta siis mängiski akordioni peal kõiki tolleaegseid moes olnud lugusid, olles tagala pillimees.

Hiljem kodus tehti meil samuti ikka laulu ja pillimängu. Isa võttis akordioni välja kui pidu oli, mängis ja laulis. Mäletan neid lugusid siamaani – «Vanad sõbrad», «Amuuri lained», «Doonau lained» ja mis kõik veel. Meil oli kodus ka palju heliplaate. «His Masters Voice'is» omad. Gramofon pandi mängima ja siis läbi selle krrrr-krrr krrri kostus Artur Rinne «Mets mühisest» jt lood. Eks ma siis tegin Rinnet, Eskolat jt lauljaid järgi, kes need kõik siis olid. Kooli ajal juba enne häälemurret laulsin musta kassi jenkat jt laule, mis tol ajal moes olid.

Kas püüdsite siis minna kohe muusikakooli edasi õppima?

Algul tahtsin minna Nõo keskkooli füüsikat ja matemaatikat õppima. Kui meie isa mootorrattaga koolimajja jõudsim, olid sinna vastu võtmise eksamid juba läbi saanud. Siis viisin oma paberid Võru 1. keskkooli. Seal arvati viimaks, et eks sellest poisist ikka üks laulja tuleb. Kuigi muu õppimisega olid mul asjad korras, said õpetajad aru, et laulmine on mulle kõige südamelehedasem asi.

Ja no siis viiski tee Tartu muusikakooli ning pärast seda juba konservatooriumi. Mõlemas koolis õppisin ikka laulmist.

Kuidas sai alguse teie teatrikarjäär?

Laulsin kolm aastat Vanemuise kooris ja tegin ka paar-kolm osatäitmist operettides. Nii see minu teatritee algaski. Ikka väiksematelt tegudelt suuremate tegudeni, kuni tulid Tallinnas konservatoorium, õpetaja Viktor Gurjev ja Estonia teater.

See on elu loomulik elu kulgemine, mida olen tunda saanud.

Nii et vapustus ja järske pöörded pole elus ette tulnud?

Mul ei olegi elus olnud mingeid erilisi ekstsesse. Ma pole midagi olulist pooleli jätnud ega

suuri action'e korraldanud. No näete, isegi naine on mul sellest ajast, kui ma keskkoolist muusikakooli astusin. Sirje on minu kõrval siamaani. Aga Tartus muusikakoolis meie tutvus alguse sai. Sirje oli minust õpingustes kaks aastat ees, läks konservatooriumi õppima. Nädalvahetustel tuli ta pealinnast Tartusse ja siis saime jälle kokku. Abiellusime 1974. aastal, tuttavad oleme olnud juba üle viiekümne aasta.

Tänapäeval on see päris haruldane, et jäädakse eluks ajaks kokku esimese suure armastusega. Kuidas see teil on õnnestunud?

Ega see ei olegi mingi seadus, et kõik, kes kunagi on kokku saanud, peavad kogu aeg elu lõpuni koos olema. Kui inimeste lained omavahel kokku sobivad, siis võib küll elu lõpuni koos olla. Meil Sirjega on sobinud. Kui inimesed tahavad teineteist toetada ja abistada, siis kooselu kannab vilja ka, juhtu mis juhtub. Aga kunagi ei saa mitte midagi vägisi teha. Ka laulda ei saa vägisi ega teatris töötada. Kui sa hakkad midagi vägisi tegema, siis võid sa oma tervise nii ära tappa, et sust ei jää enam midagi järele.

Eks elus tuleb vahel ette asju, mida ei oleks pidanud tegema. Aga kui sellest suudetakse välja tulla, on rõõm suur.

Teie hääl oli igatahes nii hästi paigas, et saite konservatooriumi üliõpilaste studio lavastuses «Figaro pulm» Estonia teatris lausa peaosas Figaron.

See oli jah enne konservatooriumi lõpetamist. Küllap hakati mind siis ka tähele panema. Georg Otsa surma järel oli kedagi vaja tema asemele panna.

Siis hakkasin Giuseppe Verdi ooperis «Traviata» Georges Germonti osa laulma. Ikka et: «Vana isa südamele oled palju valu teind...» Margarita Voites ja Anu Kaal kehastasid Violetta. Ma olin siis 24-aastane.

Nii et astusite Georg Otsa kingadesse?

Mäletan, kui Ots suri, kandsin pärga tema matustel. Pärg oli konservatooriumi poolt. Temast jäi suur tühi koht teatrisse. Ja mis tema kingadesse astuja mina olin! Minu meelest ei saa ükski artist kedagi teist asendada. Meil oli ka suur vanusevahe. Ma asetaksin Georg Otsa teise ajastu lauljaks, ja need ajastud olid ikka kohe väga erinevad. Iga 20-25 aasta tagant see ajastu muutub. Kogu olustik muutub. Minu tules sai nende nõukogude laulude kuldaeg läbi ja popiks muutus uus muusika, teistsugused laulud. Kogu see sõjajärgne õhustik kadus ära. Sa pidid laulma teistsugust repertuaari kui laulis Ots. Keegi teine ei saa mõne suure laulja kingadesse niimoodi lihtsalt astuda. Igaüks on ikka ise see, kes ta on.

Juba teie tudengiajast peale polnud naljalt uut

Mänginud enam kui sajas lavastuses

- Väino Puura sündis 30. jaanuaril 1951 Võrumaal Kurenumel.
- Nüüdne ooperitähthakkas lauluga esinema juba keskkoolipäevil.
- 1969. aastal astus Puura Tartu muusikakooli, kust temast sai Vanemuise solisti Ivo Kuuse õpilane. Kaks aastat hiljem alustas Väino Puura tööd Vanemuise teatri ooperikooris ja laulis ka oma esimese ooperirolli – Saadiku osa Cherubini ooperis «Medea».
- 1973. aastal jätkas Väino Puura õpinguid Tallinna

riiklikus konservatooriumis professor Viktor Gurjevi klassis, mille lõpetas 1978. aastal. 1976. aasta kevadel tuli rahvusooperis Estonia lavale konservatooriumi ooperistuudio lavastusena Mozarti «Figaro pulm», kus Väino Puura laulis nimiosa. Temperamentne ja sädelev Figaro oligi põhjuseks, et noor laulja kutsuti sama aasta sügisel Estonia solistik.

• Puura on mänginud kokku enam kui sajas ooperis, operetis ja etenduses. Lisaks ooperi- ja opereti-

rollidele on ta esinenud ka kontserdilauljana ja solistina vokaalsümfooniiliste teoste ettekannetel. • Puura on esinenud üheksas filmis, millest rahvas seas tuntum on kindlasti «Siin me oleme» aastast 1978.

muusikaetendust, milles te kaasa poleks teinud. Ooperi kõrval ei põlanud ära ka operetti või lihtsamaid laule, rahvalikumate repertuaari. Kuidas nii juhtus?

Ei põlga jah! Nagu ei põlga ära ka lõbusmates filmides üles astumist.

Aga opereti ja lihtsamate laulude eest maksin ma ka lõivu. Teatris olid kõik enam-vähem väljakujunenud artistid, kes tegid ooperit ja kes operetti. Kes olid nagu teatri raudtalad, need olid ikka ooperis, opereti poole peale nad ei läinud. Ainult Ots oli olnud erand. Ja minuga läks ka nii, et olin mõlemal pool. Eks see oli tol ajal ka natuke ajastu kutse, sest opereti pool olid Nõmmik ja Viisimaa ja teised lõbusad, päris elusad inimesed. Õhus oli midagi uut ja värsket. Tahtsin siis ise ka väga operetti teha. Ja mida sa hing muud teha saidki. Välismaale esinema ju tol ajal ei pääsenud.

Kas operetis andis teile trumbid kätte ka sihvakus ja hea väljendus?

Jah, see andis mulle palju võimalusi. Tõsi.

Sa ei saanud ju seal mingi puupakk olla. Kui sa oled operetis ikka esimene armastaja, siis pead ka hästi laulma. Hääl peab üle orkestri saali jõudma.

Kõik need ilusad meloodiad on vaja kandvalt ära laulda. Kalmani operettides tuli piltlikult öeldes panna nii, et veri lendab... Võtame või Mister X-i «Tirkusprintsessist». Kuidas su hääl peab kostma üle orkestri! Nii nagu Ots seda tegi.

Kõigil on siamaani meeles, kuidas filmis «Siin me oleme» memoreestena laulsite koos Lauri Nebeliga ja käisite kaelastikk. Nii et teie tundus pärines tegelikult hoopis sealt?

Just. Tänu sellele, et Nõmmik tegi filmi «Siin me oleme», sain ma üldse rahva hulgas kuulsaks. Rahvas teadis pärast seda, kes on Puura. Kui ma oleksin siin teatris laulnud ainult paljast ooperit, siis kes mind oleks teadnud? Mõned muusikafrii-

«Mulle meeldib eesti keeles laulda,» tunnistas Väino Puura. «Eesti keel on väga ilus keel ja kõlab teatri laval sama hästi kui itaalia keel.»

